

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kuntatalousohjelma 2022-2025, Kevät 2021

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Esityksen sisältö

- Kuntatalouden tila vuonna 2020
- Koronakriisin vaikutukset kuntatalouteen 2020 ja 2021
- Valtionavut ja valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet 2022-2025
- Kuntatalouden kehitysarvio
- Rahoitusperiaatteen toteutuminen

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen kuntatalouden näkökulmasta

Koko kuntatalous vahvistui merkittävästi vuonna 2020 koronatukien ja maltillisen menokehityksen seurauksena

- Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate vahvistui tilinpäätösarvioiden mukaan peräti 2,4 mrd. euroa vuodesta 2019 ollen noin 4,6 mrd. euroa vuonna 2020.
- Vuosikate riitti kattamaan poistot koko maan tasolla sekä kaikissa kuntakokoryhmissä.
- Kuntien lainakanta kasvoi edelleen vuonna 2020, mutta lainakannan kasvu rauhoittui hieman edelliseen vuoteen verrattuna.
- Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä väheni voimakkaasti vuonna 2020. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vuonna 2020 vain kaksi, kun edellisvuonna määrä oli 65.
- Tilinpäätösarvioiden mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyyn voisi olla tulossa 4–6 uutta kuntaa syksyllä 2021.

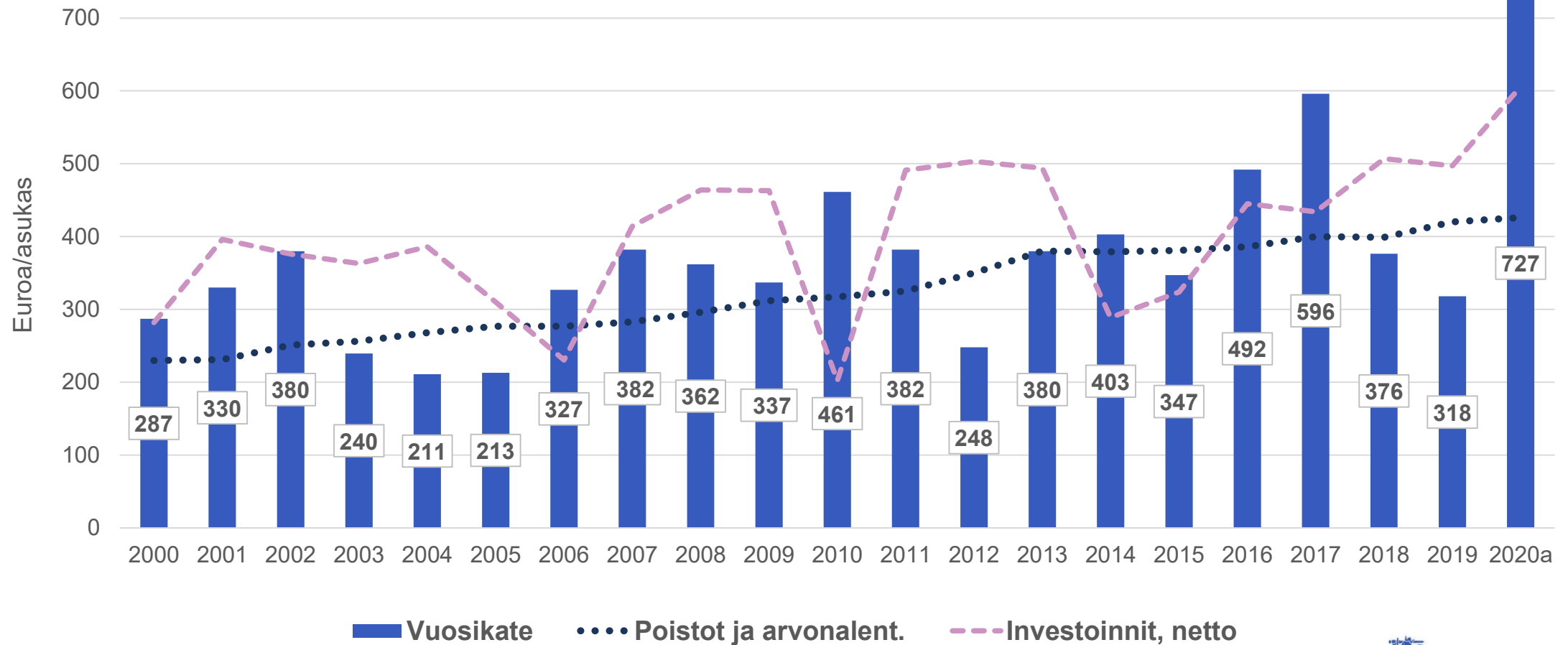
Peruskuntien talous vahvistui kattavasti vuonna 2020

Manner-Suomen kuntien talous vuosina 2018-2020 ja muutos vuosia 2019-2020

	2018 TP	2019 TP	2020 TPA	Muutos 2019–2020 mrd. euroa	Muutos 2019–2020 prosenttia
Toimintakate	-29,10	-30,36	-31,30	1,20	3,10
Verotulot	22,32	22,91	23,82	0,91	4,0
Käyttötal. valtionosuudet	8,46	8,64	10,99	2,35	27,2
Verorahoitus yht.	30,78	31,55	34,82	3,27	10,4
Rahoituserät, netto	0,39	0,55	0,48	-0,07	-12,7
Vuosikate	2,07	1,75	4,00	2,25	128,6
Poistot ja arvonalentumiset	2,19	2,31	2,34	0,03	1,3
Vuosikate - poistot	-0,13	-0,56	1,66	2,22	
Nettoinvestoinnit	-2,78	-2,73	-3,33	0,60	22,0
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,72	-0,99	0,67	1,66	
Lainakanta	16,73	18,42	19,11	0,69	3,7
Rahavarat	4,88	5,06	6,38	1,32	26,1
Veroprosentti, painotettu	19,87	19,90	19,98		0,08 %-yks.

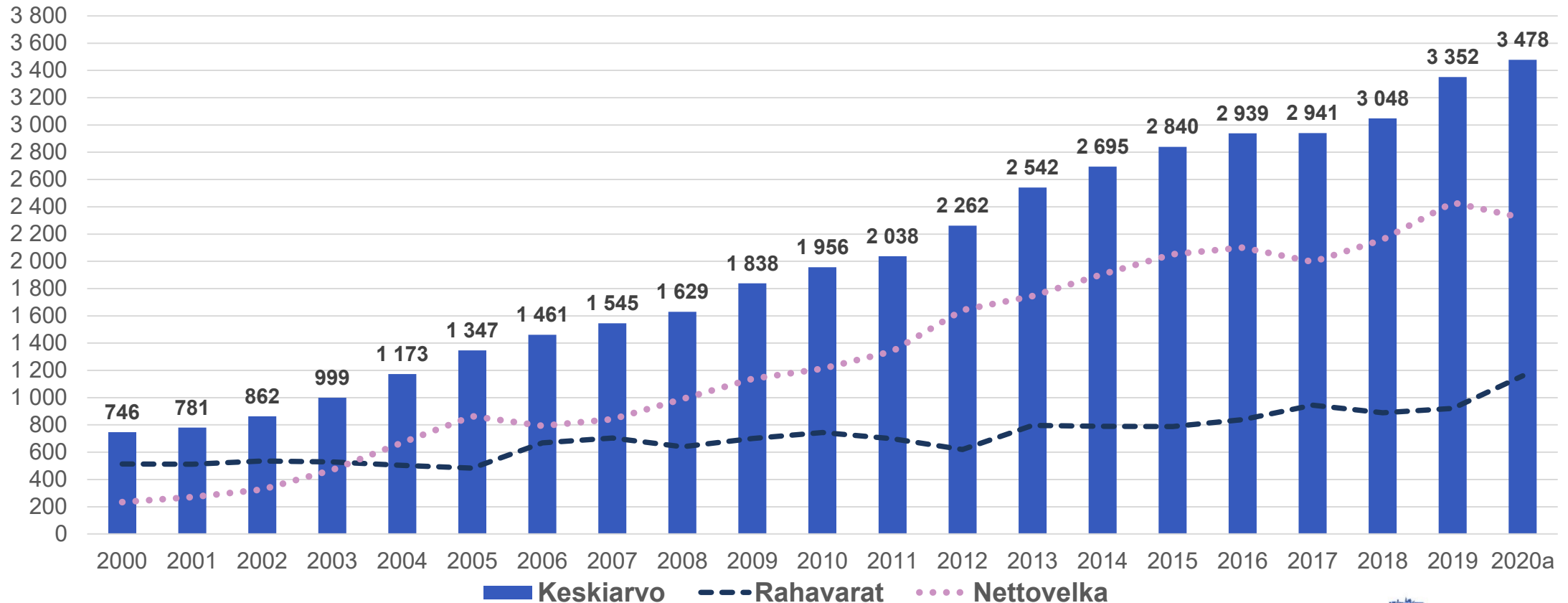
Edellisistä vuosista poiketen kuntien vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset sekä nettoinvestoinnit vuonna 2020

Kuntien rahoituksen riittävyys vuosina 2000–2020, euroa/asukas

Kuntien lainakanta kasvoi edelleen vuonna 2020, mutta kasvu hidastui hieman vuoteen 2019 verrattuna

Kuntien lainakanta vuosina 2000–2020, euroa/asukas

Kuntayhtymien talous heikkeni muun muassa sairaanhoitopiirien heikentyneen tuloksen seurauksena

Manner-Suomen kuntayhtymien talous vuosina 2018–2020 ja muutos vuosina 2019–2020

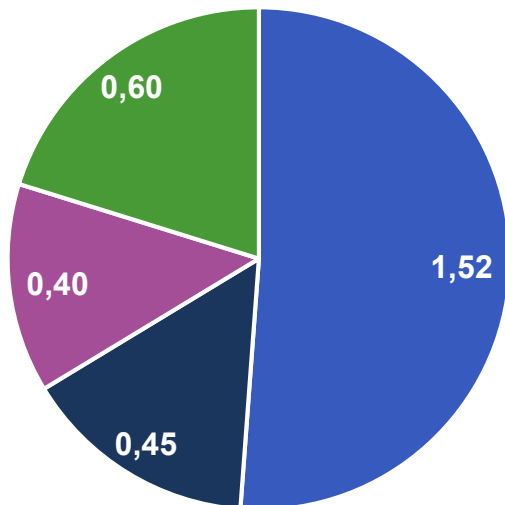
	2018 TP	2019 TP	2020 TPa	Muutos 2019–2020 mrd. euroa	Muutos 2019–2020 prosenttia
Toimintatuotot	15,41	16,55	16,87	0,32	1,9 %
Toimintakulut	14,75	15,90	16,20	0,30	1,9 %
Toimintakate	0,67	0,66	0,69	0,02	3,4 %
Vuosikate	0,59	0,58	0,60	0,01	2,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	0,62	0,62	0,67	0,05	8,0 %
Vuosikate - poistot	-0,03	-0,04	-0,08	-0,04	-86,4 %
Tilikauden tulos	0,03	-0,04	-0,07	-0,04	-105,2 %
Nettoinvestoinnit	-1,04	-1,30	-1,38	-0,09	6,9 %
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,45	-0,71	-0,79	-0,07	
Lainakanta	3,88	4,67	5,49	0,82	17,5 %

Koronapandemia vaikuttaa edelleen kuntien tuloihin ja menoihin

Kunnille osoitetaan tukea koronavirustilanteessa yhteensä 5,4 mrd. euroa vuosina 2020-2021

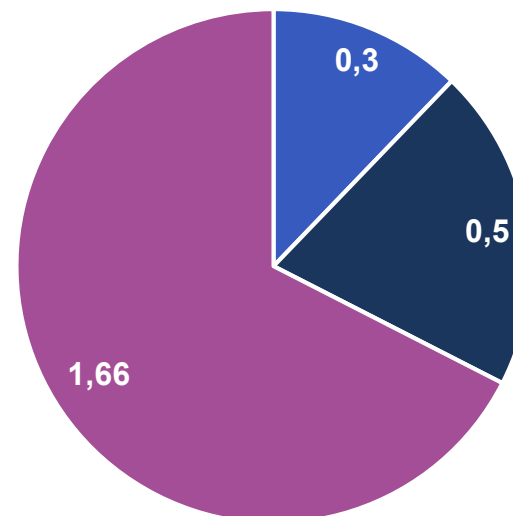
Vuoden 2020 lisätalousarviot,
2,97 mrd. €*

- Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys
- Yhteisöveron jako-osuuden korotus 10 %-yks.
- Sairaanhoitopiirien valtionavustus
- Muut tukitoimenpiteet

*Osa tuesta, arviolta 400 milj. euroa, maksetaan kunnille ja kuntayhtymille vasta vuoden 2021 puolella.

Vuoden 2021 varsinainen talousarvio,
2,46 mrd. €

- Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys
- Yhteisöveron jako-osuuden korotus 10 %-yks.
- Välittömästi koronavirustilanteeseen liittyvien kustannusten korvaaminen kunnille

Vuoden 2021 lisätalousarviossa kunnille osoitettiin lisätukea noin 32 milj. euroa.

Koronapandemian ja valtion tukitoimien yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2020 (1/2)

- Koronapandemian vaikutus kansantalouteen jäi pienemmäksi kuin keväällä 2020 arvioitiin. Näin myös vaikutus kuntatalouteen jäi pienemmäksi kuin kevään 2020 kuntatalousohjelmassa arvioitiin.
- Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate heikkeni 3,1 %
  - Toimintamenot kasvoivat 2 %
  - Toimintatulot laskivat 1,6 % (toimintatuloihin vaikuttivat paitsi koronapandemia myös niihin kirjattavat valtionavustukset)
- Verotulojen kehitys vahvistui loppuvuodesta ja verotulot kasvoivat yhteensä 4 %
  - Yhteisöveron jako-osuuden korotus kompensoi yhteisöverotuoton heikkenemisen.
  - Verotuottojen kehitykseen vaikuttivat myös mm. Verohallinnon järjestelmämuutokset, jotka vaikuttivat kertymien ajoittumiseen eri kalenterivuosille.

Koronapandemian ja valtion tukitoimien yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2020 (2/2)

- Valtio osoitti kunnille tukea valtionosuuksien lisäyksenä ja veromenetysten kompensatioina yhteensä 1,6 mrd. euroa
- Koronakriisin vaikutusta vuonna 2020 voidaan arvioida vertaamalla vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaista toteutunutta kehitystä syksyllä 2019 tehtyyn ennusteeseen.
- Kokonaisuutena voidaan arvioida, että valtion tuki ylitti koronakriisistä kuntatalouteen aiheutuneet kustannukset ja tulonmenetykset noin 1,1 mrd. eurolla
  - Arvio on luonteeltaan suuntaa-antava, koska koronakriisin vaikutuksia ei voi täsmällisesti erottaa kuntatalouden tulo- eikä menokehityksestä.

Vuoden 2021 ensimmäiseen lisätalousarvioon sisältyvät tuet kunnille

- Kunnille osoitettiin lisätukea 1,3 milj. euroa liittyen kuntavaalien äänestyksen turvalliseen toteuttamiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa.
- Tukitoimiin opintojen keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja opiskelijoiden hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä opiskelijoiden osaamiserojen tasoittamiseksi ammatillisessa koulutuksessa osoitettiin 17,5 milj. euron lisäys, josta kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 13,1 milj. euroa.
- Valtionavustukseksi kunnille lasten, nuorten ja perheiden tukemiseksi koronaviruspandemian aiheuttamassa tilanteessa ja sen jälkihoidossa osoitettiin 17,5 milj. euron lisäys.

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset vuosille 2022-2025

Kuntien valtionavut vuosina 2020-2025

Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut, milj. euroa, kehysvuodet vuoden 2022 hintatasossa

	2020 TA	2020 TA+LTA:t	2021	2022	2023	2024	2025
Laskennalliset valtionosuudet	8 106	9 701	8 754	9 052	3 370	3 408	3 403
VM	7 074	8 652	7 697	7 934	2 282	2 312	2 322
OKM¹⁾	1 032	1 049	1 057	1 118	1 088	1 096	1 081
josta kuntayhtymien osuus	1 041	1 478	1 522	1 541	1 488	1 483	1 467
Muut valtionavut							
OM yhteensä	-	-	1	11	11	32	-
VM yhteensä	40	420	37	253	30	20	20
OKM yhteensä	238	405	285	205	157	159	161
MMM yhteensä	6	7	6	6	6	6	6
LVM yhteensä	43	243	43	43	43	43	43
TEM yhteensä	196	230	247	204	158	160	159
STM yhteensä²⁾	517	900	2 243	565	88	88	88
YM yhteensä	57	94	57	52	32	11	10
Muut valtionavut yhteensä	1 101	2 304	2 924	1 401	554	518	486
Verotulomenetysten kompensatiot	2 269	2 383	2 360	2 601	794	793	806
Valtionavut yhteensä	11 419	14 388	14 037	13 054	4 718	4 719	4 696

1) Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan (ml. yksityiset) kokonaisuudesta.

2) Sote-uudistuksen myötä suurin osa STM:n hallinnonalan valtionavuista siirtyvät hyvinvointialueille vuonna 2023.

Peruspalvelujen valtionosuus ja veromenetysten korvaukset vuosina 2020-2025

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus ja veromenetysten korvaukset vuosina 2020-2025, milj. euroa, kehysvuodet vuoden 2022 hintatasossa

	TA 2020	TA+LTA 2020	TA 2021	2022	2023	2024	2025
VM, peruspalvelujen valtionosuus	7 074	8 652	7 697	7 934	2 282	2 312	2 322
Verotulomenetysten korvaukset	2 269	2 383	2 360	2 601	794	793	806
Yhteensä, milj. euroa	9 343	11 035	10 057	10 535	3 076	3 105	3 128

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevat laskelmat vuosille 2023-2025 ovat vielä alustavia, ja ne tarkentuvat muun muassa sote-laskelmien päivityksen myötä.
- Sote-uudistuksen vaikutukset valtionosuuksiin käydään huolellisesti läpi. Tarvittavat muutokset tehdään seuraavaan julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2023-2026.

Peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavat tekijät vuosina 2022-2025

- Vuoden 2022 valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus on 562 milj. euroa, josta osa johtuu tarkistuksessa käytettävän laskentatavan muutoksista. Johtuen siitä, että kuntataloutta on tuettu erittäin voimakkaasti vuonna 2020 ja koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoidaan kunnille myös 2021, vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei huomioida.
- Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa nostetaan erikseen noin 246 milj. eurolla vuodesta 2022 alkaen.
- Indeksitarkistus (2,2 %) lisää valtionosuutta noin 165 milj. euroa vuonna 2022.
- Kilpailukyky sopimukseen liittyvä vähennys vähentää valtionosuutta 233,6 milj. eurolla vuonna 2022.
- Valtionosuutta vähentää 10 milj. euron siirto kuntien yhdistymisavustuksiin vuodesta 2022 alkaen.
- Vuodesta 2023 alkava valtionosuuteen kohdistuu pysyvä 24 milj. euron sopeutus, joka on osa hallituksen kaikkiaan 370 milj. euron uudelleen kohdennuksia.
- Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään osoitetaan 10 milj. euroa vuosina 2021-2023 siirtona kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät uudet kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet (1/2)

- Lastensuojeluun säädetään asteittain kiristynvä henkilöstömitoitus (vuonna 2022 mitoitus on 35 asiakasta/työntekijä), joka lisää valtionosuuksia 4,8 milj. eurolla vuonna 2022.
- Kansallisen seulontaohjelman laajennus (suolistosyövän lisääminen seulontaohjelmaan) lisää valtionosuuksia 10 milj. eurolla vuonna 2022.
- Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) toteuttaminen ja vaikutusarvion tarkentuminen lisäävät valtionosuuksia 43 milj. eurolla vuonna 2022. Yhteensä hoivahenkilöstön vähimmäismitoitukseen liittyvä lisäys on 96,5 milj. euroa vuonna 2022.
- Vuodesta 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin liittyvät toimenpiteet ja rahoitus on siirretty perustettaville hyvinvointialueille.
- Valmistelua TE-palveluiden siirtämisestä kunnille jatketaan siten, että tehtävät siirtyisivät vuoden 2024 aikana.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät uudet kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet (2/2)

- Varhaiskasvatuksessa toteutettavaan lasten tukeen osoitetaan valtionosuuksia 6,25 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuriministeriön kautta 8,8 milj. euroa vuonna 2022. Vuodesta 2023 alkaen lisäys on 15 milj. euroa ja kohdennetaan peruspalvelujen valtionosuuksien kautta.
- Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanoa jatketaan ja vuonna 2022 siihen osoitetaan 10 milj. euroa, josta kuntien osuus 9 milj. euroa.
- Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä muihin tukitoimiin opiskelijoiden tarvitseman opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi kohdennetaan 70 milj. euroa vuodelle 2022, mistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan noin 51,8 milj. euroa.
- Etsivään nuorisotyöhön kohdennetaan vuoden 2021 tavoin lisäyksenä 4,5 milj. euroa, joka kohdentuu kokonaisuudessaan kuntasektorille.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät muut kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet

- Oppivelvollisuuden laajentamiseen kohdennetaan 65 milj. euroa vuodelle 2022, ja 107 milj. euroa vuodelle 2023 ja 129 milj. euroa vuodesta 2024 eteenpäin.
- Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen vahvistamiseen perusopetuksessa ja toisella asteella kohdennetaan 20 milj. euroa vuonna 2022 ja 29 milj. euroa vuonna 2023.
- Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan kohdennetaan 60 milj. euroa ja varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan 80 milj. euroa vuonna 2022.
- Hoivahenkilöstön sitovan vähimmäismitoituksen säätämisestä johtuen lähihoitajien koulutukseen varataan lisärahoitusta 43 milj. euroa vuodelle 2022, 30 milj. euroa vuodelle 2023 ja 16,5 milj. euroa vuodelle 2024. Tästä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan noin 30 milj. euroa vuonna 2022, 21 milj. euroa vuonna 2023 ja 11,5 milj. euroa vuonna 2024.

Verotusta koskevat uudet päätökset

- Kotitalousvähennystä öljylämmityksestä luopumisen osalta korotetaan vuosiksi 2022-2027
- Vähäpäästöisten työsuhdeautojen verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa vuosille 2022-2025.
- Muutosten arvioidaan vähentävän kunnallisveron tuottoa 4 milj. eurolla vuonna 2022, 2 milj. eurolla vuonna 2023, 3 milj. eurolla vuonna 2024 ja 3 milj. eurolla vuonna 2025.

Keskeisten veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuottoon vuositasolla, milj. eur.	2022	2023	2024	2025
Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus¹⁾	-173	-8	-8	-8
Kotitalousvähennyksen laajentaminen öljylämmityksestä luopumisen osalta	-2	1	0	0
Liikenteen työsuhde-etujen laajennukset²⁾	-6	-0,5	-2,5	-2
Sote-uudituksen vaikutus kunnallisveron tuottoon	0	-13 460	0	0
Sote-uudistuksen vaikutus kuntien yhteisöveron tuottoon	0	-690	0	0
Irtaimen käyttöomaisuuden korotetut poistot	1	1	13	-2

¹⁾ Tekninen oletus vuosille 2024—2025

²⁾ Sisältää aikaisemmin tehdyt päätökset

Sote-uudistuksella merkittävät vaikutukset kuntien toimintaan ja talouteen vuodesta 2023 alkaen

- Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille.
- Kuntatalouden näkökulmasta uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti käyttötalouteen, jossa käyttötaloustulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat huomattavasti.
  - Verotuloissa alenema ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023 verojen kertymärytmin takia.
- Koko maan tasolla kuntien tuloja ja kustannuksia siirtyy yhtä paljon, mutta kuntakohtaisesti ne voivat poiketa.
  - Vaikutuksia tasataan valtionosuusjärjestelmään sisällytettävillä tasauselementeillä.
- Hallituksen esityksessä on tunnistettu kunnille aiheutuvan vähintään 50 milj. euron kertakustannuksia ICT-järjestelmien ja tiedonhallinnan muutoksista.
  - Laajemmin kunnille aiheutuvia muutoskustannuksia arvioidaan kevään 2022 kehysriihessä, jolloin käytettävissä on tietoja mm. sopimus- ja henkilöstösiirtojen määrästä ja laajuudesta.

Kunnista siirretään hyvinvointialueille koko maan tasolla yhtä paljon kustannuksia ja tuloja, vuoden 2022 taso

Siirtyvät sote-palvelujen ja pelastustoimen kustannukset 20,6 mrd. euroa

Siirrettävät valtionosuudet
7,2 mrd. euroa

- Soten osuus laskennallisista kustannuksista ja lisäosista, yht. 5,35 mrd. euroa
- Lisäksi 70 % veromenetysten korvauksista, yht. 1,84 mrd. euroa

Siirrettävät verotulot
13,4 mrd. euroa

- Yhteisöverosta siirretään n. 0,67 mrd. euroa
- Kunnallisveron tuottoa alennetaan 12,8 mrd. euroa; kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennetaan 12,39 %-yksiköllä

PERIAATE:

Kuntien väliset kunnallisveroprosenttien vaihteluvälit ja kuntalaisten veroasteet pysyvät ennallaan 12,39 %-yksikön (arvio) siirron jälkeen.

Kuntien tuloslaskelman muodostuminen

Nykytilanne verrattuna uudistukseen jälkeiseen tilanteeseen. Vuoden 2022 arviolaskelma.

Kunnan tuloslaskelman muodostuminen	Nykytilanne, milj. €	Uudistuksen jälkeen, milj. €	Muutos, milj. €
Toimintakate + poistot	-35 093	-14 458	20 635
Kunnallisvero (12,39 %-yksikön siirto)	21 206	8 365	-12 841
Yhteisövero	2 023	1348	-674
Kiinteistövero	2 028	2 028	0
Peruspalvelujen valtionosuus (VM)	7 922	2 598	-5 324
Vos-muutosrajoitin	0	-4	-4
Veromenetysten korvaus	2 601	761	-1 840
Valtionosuus, OKM	-60	-60	-60
Rahoituserät, netto	337	337	337
Verotuskust. alentuminen (kunnat)	0	70	70
Vos-järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0
Vuosikate – poistot (tasapainotila)	963	985	22

Kuntatalouden kehitysarvio vuosille 2021-2025 koko maan tasolla ja kuntakokoryhmittäin

Kuntatalouden kehitysarvio

- Valtiovarainministeriön kansantalousosasto on laatinut kuntatalouden kehitysarvion sekä kansantalouden tilinpidon että kuntien kirjanpidon käsittein keskenään johdonmukaisesti. Kuntatalousohjelmassa kehitysarvio esitetään kuntien kirjanpidon käsittein.
- Kuntatalouden kehitysarviossa on otettu huomioon vuosia 2022–2025 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet.
- Kuntatalouden kehitysarvio on luonteeltaan painelaskelma, jossa ei oteta huomioon kuntien ja kuntayhtymien omia toimia vuosille 2022–2025
- Sote-uudistus on huomioitu kehitysarviossa sekä kuntatalouden tulojen että menojen osalta.

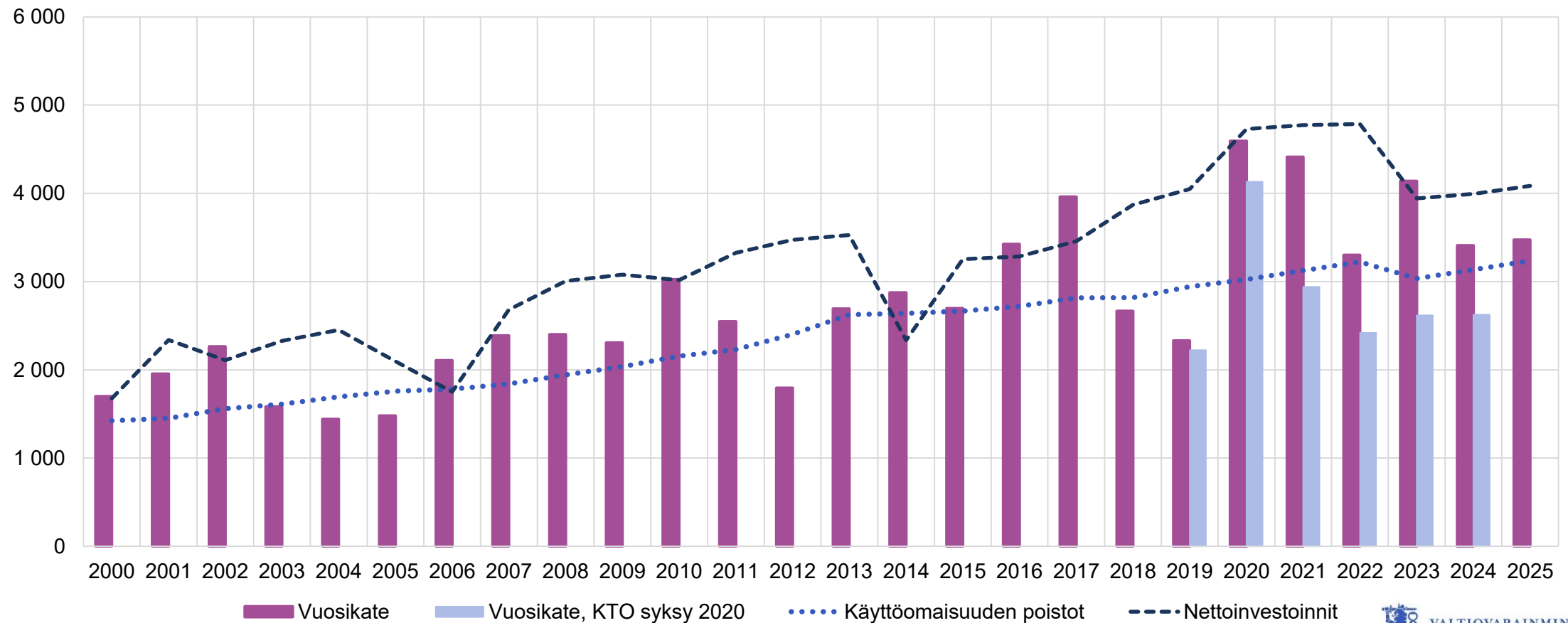
Kuntatalouden kehitys vuosina 2020-2025

Kuntatalouden kehitys 2020-2025 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa (käyvin hinnoin)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-30,8	-31,2	-33,0	-12,9	-13,1	-13,3
2. Verotulot	23,9	25,1	25,4	13,4	12,8	13,1
3. Valtionosuudet, käyttötalous	11,0	10,0	10,5	3,1	3,2	3,3
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
5. Vuosikate	4,6	4,4	3,3	4,1	3,4	3,5
6. Poistot	-3,0	-3,1	-3,2	-3,0	-3,1	-3,2
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	1,6	1,4	0,2	1,2	0,4	0,3
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	4,4	3,3	4,1	3,4	3,5
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
12. Tulorahoitus, netto	4,2	4,0	2,9	3,8	3,0	3,1
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,7	-5,7	-5,7	-4,8	-4,9	-5,0
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
15. Investoinnit, netto	-4,7	-4,8	-4,8	-3,9	-4,0	-4,1
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-0,5	-0,7	-1,9	-0,2	-0,9	-1,0
17. Lainakanta	23,5	24,2	26,0	21,5	22,4	23,4
18. Kassavarat	7,9	7,9	7,9	7,4	7,4	7,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	15,6	16,3	18,1	14,2	15,1	16,0

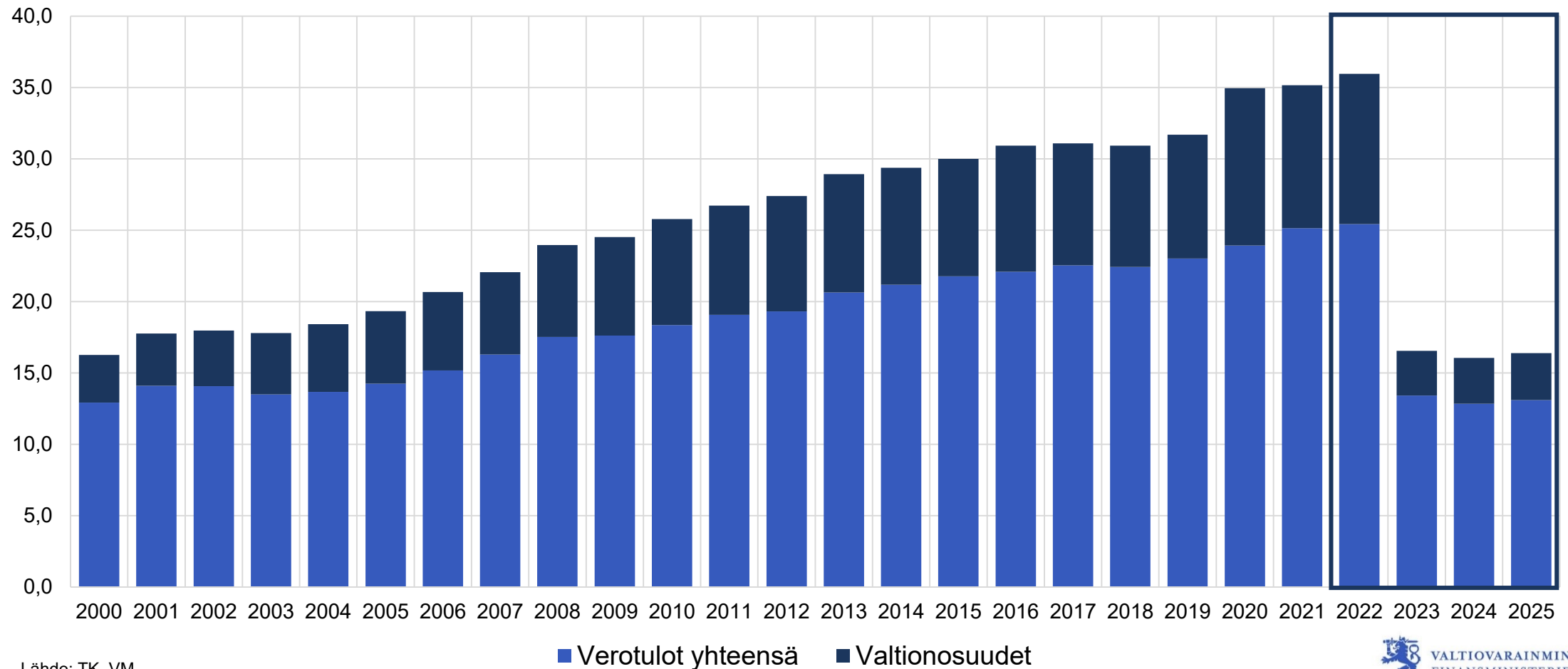
Vuosikate heikkenee koronatukien poistuessa, mutta riittää kattamaan poistot koko kehyskaudella

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot ja investoinnit, milj. euroa.

Verotuloissa ja valtionosuuksissa iso pudotus vuonna 2023 sote-uudistuksen myötä

Kuntien verotulot ja valtionosuudet, mrd. euroa.

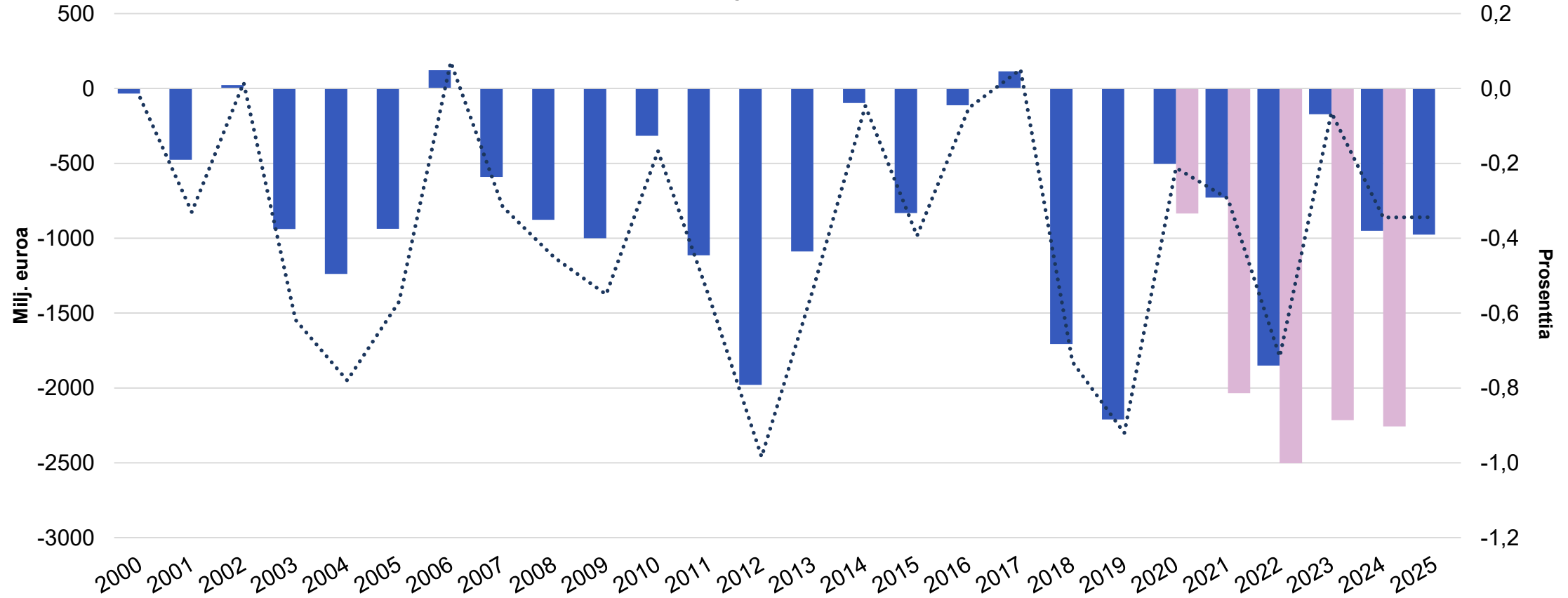

Lähde: TK, VM

■ Verotulot yhteensä ■ Valtionosuudet

Kuntatalouden menot pysyvät tuloja suurempina koko kehyskauden

Kuntatalouden rahoitusasema toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna

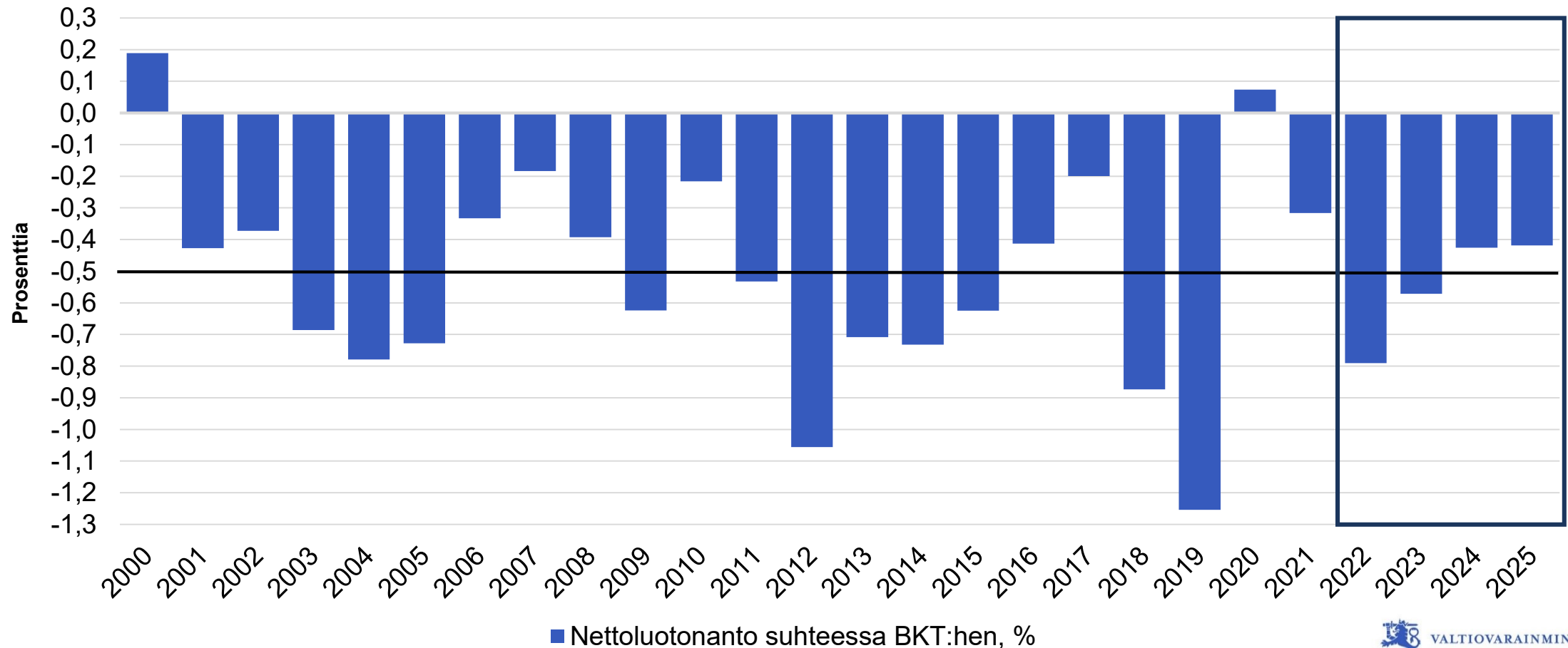

Lähde: TK, VM

■ Toiminnan ja investointien rahavira, milj. eur.
■ Toiminnan ja investointien rahavira, milj. eur, syksyn KTO 2020
..... Toiminnan ja investointien rahavirta, suhteessa BKT:hen

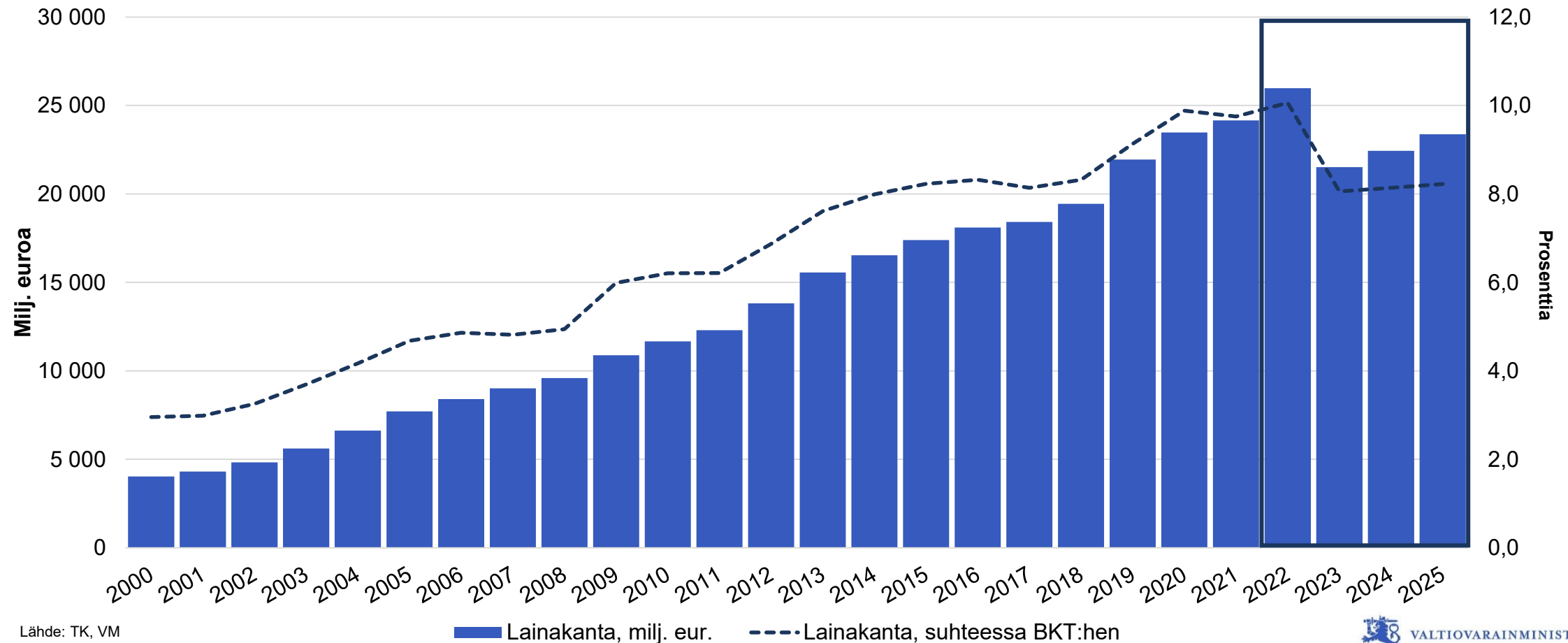
Paikallishallinnon rahoitusasema kohentuu

Paikallishallinnon rahoitusasema ja rahoitusasemataavoite

Sote-uudistuksen myötä lainakannan kasvuvauhti hidastuu selkeästi vuodesta 2023 alkaen

Kuntatalouden lainakanta milj. euroa ja suhteessa BKT:hen

Lähde: TK, VM

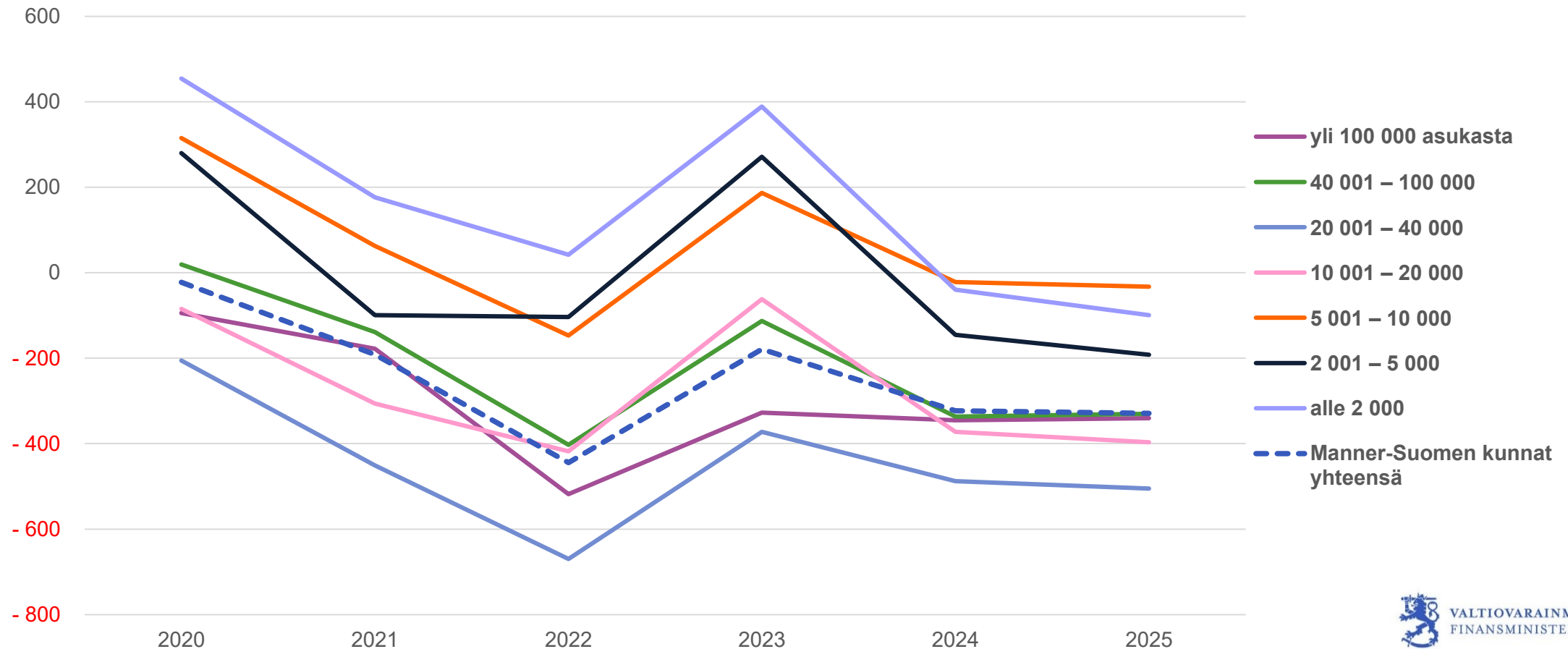

Talouden sopeutuspaine kuntaryhmittäin

- Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa arvioidaan rahoituksen riittävyyttä kuntien tehtävien hoitamiseen (rahoitusperiaate) sekä koko maan tasolla että kuntaryhmittäin.
- Kuntatalouden kehitysarvioon perustuen valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto on laatinut kuntakohtaisen arviolaskelman kuntien rahoitusaseman muutoksesta.
- Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan kuntatalousohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla.
- Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen (negatiivinen tunnusluku) tai laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen (positiivinen tunnusluku).
- Tarkasteluperiodille osuu monta poikkeuksellista vuotta, jonka vuoksi nyt esitettyihin arvioihin tulee suhtautua poikkeuksellisen varovaisesti.

Talouden sopeutuspaine on suuri kehyskauden lopulla mutta kuntakokoryhmien väliset erot pienenevät

Toiminnan ja investointien rahavirta kuntakokoryhmittäin 2020-2025, euroa/asukas

Kaikilla kuntakokoryhmillä on painetta veroprosentin korottamiseen kehyskauden lopulla

Laskennallinen paine veroprosentin korottamiseen (%-yks.) kuntakokoryhmittäin 2022-2025

	2021	2022	2023	2024	2025
yli 100 000 asukasta (asukkaita yhteensä 2 213 288 v. 2020 väestötieto) (9 kuntaa v. 2021 kuntajako)	0,8	2,4	1,3	1,4	1,4
40 001 – 100 000 (1 052 391 asukasta) (18 kuntaa)	0,8	2,2	0,5	1,7	1,6
20 001 – 40 000 (758 624 asukasta) (28 kuntaa)	2,4	3,5	1,6	2,2	2,3
10 001 – 20 000 (603 644 asukasta) (41 kuntaa)	1,8	2,4	0,3	1,8	1,9
5 001 – 10 000 (533 403 asukasta) (73 kuntaa)	-0,4	0,9	-0,9	0,1	0,2
2 001 – 5 000 (290 392 asukasta) (88 kuntaa)	0,7	0,7	-1,5	0,8	1,0
alle 2 000 (51 922 asukasta) (36 kuntaa)	-1,3	-0,3	-2,1	0,2	0,6
Manner-Suomen kunnat yhteensä, lähtötaso 20,0	1,0	2,3	0,8	1,5	1,5

Lisätietoja

- Kuntatalousohjelma sekä kuntakohtaiset painelaskelmat:
→ vm.fi/kuntatalousohjelma
- Ennakolliset valtionosuuslaskelmat vuodelle 2022:
→ vm.fi/valtionosuuspaatoksia-ja-laskentatietoja